

דלמא לעולם אימא לך: אין כתובה נעשית מותר לחברתה.⁽⁵⁾

והכא⁽⁶⁾ הוא דאיכא מותר דינר [משנתנו כשיש שם מותר דינר] ואף שלא שנתה זאת המשנה כאן, הרי שנויה היא לקמן צא א⁽⁷⁾ "היה שם מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן, ואלו נוטלין כתובת אמן".⁽⁸⁾

הראשונה", ואף שעיקר כוחם בנחלה היא מחמת היותם יורשי האב בלבד.

מוסיף רב אשי ומקשה:

ודקאמרת להוכיח ממשנתנו, שכתובה נעשית מותר לחברתה, מדלא שנינו בהדיא שיש שם מותר דינר —

7. כן פירש רש"י; ולדבריו חסר קצת העיקר מן הספר.

ומדברי הריטב"א נראה שהוא מפרש, כי היות ואין אנו צריכים למותר דינר אלא לענין הדיוק שבמשנתנו, ולא לעיקר הדין השנוי במשנתנו [וכמבואר בהערה לעיל בשם התוספות], אם כן אין ראייה כל כך ממה שלא הזכירה המשנה שאין הדיוק נכון אלא כשיש שם מותר דינר; ולדבריו מתבאר היטב לשון הגמרא "והכא הוא דאיכא מותר דינר", והיינו שכאן באופן שאנו מדייקים מן המשנה אכן מיירי כשיש מותר דינר, אבל עיקר דין המשנה אינו כשיש שם מותר דינר.

8. הסוגיא אינה מתיחסת להוכחת הדין השלישי מן המשנה, שכתובת בנין דכרין לא טרפא ממשעבדי כי "ירתון תנן", שאם לא כן למה קודמין בני השניה לראשונה, אדרבה יטלו בני הראשונה תחילה — אם "יסבון" תנן, [וראה היטב מה שכתבו התוספות לעיל נה א ד"ה יסבון תנן].

ובפשוטו הוכחה זו נדחית ממילא לפי מה שדחתה הגמרא ש"כתובה אינה נעשית מותר לחברתה", שהרי משנתנו עוסקת כשאין שם אפילו כדי שתי הכתובות, שאם לא כן אין שייך קדימה, ואם כן בני הראשונה אינם יכולים ליטול קודם לשניה היות ואין מותר דינר שאינו נגבה לכתובה של השניה, ודינר זה שהוא של כתובה

במותר הדינר חוב של אביהם, ואין כאן נחלה דאורייתא. [ובפשוטו נראה מדבריו, שאפילו אם גבו כבר בני השניה את חובם, ושוב חזרו בני הראשונה וטרפו מהם, אף בכי האי גוונא צריך שישאר בידם מותר דינר]; ורעק"א הוסיף שם דברים לבאר את ראיית הגמרא גם למאן דאמר "כתובה אינה נעשית מותר לחברתה", ויובאו דבריו בהמשך הסוגיא בהערות.

ולמדנו מדבריו, שאף אם "יסבון תנן" — ו"כתובת בנין דכרין" היא פריעת חוב — יש לדון ש"כתובה נעשית מותר לחברתה"; ואין אומרים: לא תהא הכתובה לבני החיה שהיא חשובה נחלה דאורייתא עדיפה מן הכתובה לבני המתה, שאם בפריעת חוב מתקיים נחלה דאורייתא, הרי אף בפריעת "כתובת בנין דכרין" היא מתקיימת; וכדבריו משמע פשוט סוגייתנו, והטעם בזה הוא על פי הנראה מהגמרא לעיל נב ב, שלכולי עלמא "כנחלה שויה רבנן", ומטעם זה אין זוכים בנות ב"כתובת בנין דכרין", ראה שם; [ואולם ראה מה שנכתב בזה בהערות לקמן על דברי רש"י צא א ד"ה ואנא ידענא].

5. כתבו התוספות, שבדחיית הגמרא לראיה לדין הראשון נדחתה ממילא הראיה ממשנתנו לדין השני, ולא היתה צריכה הגמרא לדחות באופן אחר.

6. ראה מה שכתב בבאיור לשון הגמרא "והכא הוא דאיכא", בהגהות רבי אלעזר משה זצ"ל.